

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

VERSLAG AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over leefmilieu, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie

Algemene toelichting

Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van de artikelen 14 en 15 van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie (hierna: EPBDIII) en wijzigt **titel II van het VLAREM** en het **Stooktoestellenbesluit**. Volgende besluiten van de Vlaamse Regering worden met dit besluit ook gewijzigd:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams Reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).
- het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Milieuhandhavingsbesluit).

1. Wijzigingen artikel 14 en 15 Richtlijn (EU) 2018/844

De EPBDIII wijzigt en actualiseert artikel 14 en 15 over het keuren van verwarmingssystemen en airconditioningsystemen uit de EPBD-richtlijn van 2010:

- Het toepassingsgebied van de keuring van verwarmingssystemen is uitgebreid. Voorheen had de EPBD alleen betrekking op cv-ketels (centrale stookinstallaties). De EPBDIII voorziet in een keuringsverplichting voor alle andere types van verwarmingssystemen dan centrale stookinstallaties. De keuring omvat ook het ganse verwarmingssysteem en niet alleen de warmtegenerator. Een verwarmingssysteem of een airconditioningsysteem gecombineerd met een ventilatiesysteem, valt voortaan ook onder de keuringsverplichting;
- De ondergrens voor de verplichte keuring van verwarmingssystemen en de keuring van airconditioningsystemen verschuift naar een nominaal vermogen van 70 kW;
- De EPBDIII benadrukt ook meer het belang van een beoordeling onder typische of gemiddelde werkingsomstandigheden waarvoor mogelijk slechts een gedeelte van het nominale vermogen nodig is;
- De richtlijn voorziet ook in een grotere rol voor systemen voor gebouwautomatisering en -controle. Gebouwen die zijn uitgerust met dergelijke systemen moeten worden vrijgesteld van de verplichte keuringen.

2. Keuze voor continuïteit met behoud bestaande drempels

In eerste instantie wordt er gekozen om het aantal wijzigingen van de bestaande situatie te beperken. De bestaande onderdrempels voor de verplichte keuring van verwarmingssystemen (verwarmingsaudit) en airconditioningsystemen (airco-energiekeuring) worden behouden op 20 en 12 kW en niet verschoven naar 70 kW. Dit om volgende redenen:

- De Europese Commissie stelt in haar overwegingen bij richtlijn (EU) 2018/844 dat volgens een effectbeoordeling blijkt, dat de bepalingen inzake de keuring van verwarmingssystemen en airconditioningsystemen inefficiënt zijn gebleken. Niettemin kunnen de lidstaten die de nodige maatregelen hebben vastgesteld om regelmatige keuringen in te stellen en die doeltreffende keuringsregelingen hebben doorgevoerd, besluiten om deze regelingen voort te zetten voor kleinere verwarmings- en airconditioningsystemen. Deze eventuele strengere voorschriften voor kleinere systemen moeten niet ter kennis worden voorgelegd aan de Europese Commissie.
- De keuring voor eerste ingebruikname en een regelmatige periodieke onderhoudsbeurt van het centraal stooktoestel zorgen voor een grondige beoordeling van de goede en veilige werking van een centraal stooktoestel. Het behoud van de verwarmingsaudit voor centrale stooktoestellen met een vermogen vanaf 20 kW zorgt voor synergieën op vlak van veiligheid, energie-efficiëntie en milieu. Het verschuiven van de onderdrempel naar 70 kW zou betekenen dat de meeste huishoudelijke toestellen buiten het toepassingsgebied van de verplichting vallen.
- Steeds meer gebouwen worden uitgerust met een airconditioningsysteem. Bovendien hadden ongeveer 60% van de 4.800 reeds geregistreerde airco-energiekeuringen in Vlaanderen betrekking op een airconditioningsysteem met een nominaal koelvermogen lager dan 70 kW.
- Ten slotte, worden in het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 de instrumenten uit het stooktoestellenbesluit (inclusief de verwarmingsaudit) versterkt om, voor bestaande (huishoudelijke) verwarmingsketels op aardgas en stookolie, de vernieuwingsgraad te versnellen en de instellingen te optimaliseren.

3. Wijzigingen rond de airco-energiekeuring (gedeeltelijke omzetting van artikel 15 EPBDIII)

De tekst van **artikel 5.16.3.3, §3, 4° van VLAREM II** over de airco-energiekeuring wordt uitgebreid met gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen. De airco-energiekeuring bevat vandaag al bepaalde aspecten met betrekking tot het ventilatiesysteem. Daarnaast wordt de keuringsfrequentie vereenvoudigd naar vijfjaarlijks voor alle systemen, ongeacht het nominaal koelvermogen. In voorkomend geval moet de beoordeling van het airconditioningsysteem rekening houden met de typische of gemiddelde werkingsomstandigheden.

Het besluit bevat ook vrijstellingen voor o.a. gebouwen met airconditioningsystemen of gecombineerde airconditioning- en ventilatiesystemen, die voorzien zijn van gebouwautomatisering en -controlesystemen. Goed geprogrammeerde systemen voor gebouwautomatisering en -controle kunnen de keuringen namelijk op doeltreffende wijze vervangen. In het besluit worden ook een aantal wijzigingen doorgevoerd aan het VLAREL en bijlage XXIII van het Milieuhandhavingsbesluit om deze teksten af te stemmen op de wijzigingen aan artikel 5.16.3.3, §3, 4° van titel II van het VLAREM.

4. Wijzigingen rond de verwarmingsaudit (gedeeltelijke omzetting van artikel 14 EPBDIII)

Gelet op de actie rond het versnellen van de vernieuwingsgraad en optimalisatie van de instellingen van bestaande verwarmingsketels op aardgas en stookolie uit het **Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030**, zijn de aanpassingen voor centrale stooktoestellen beperkt en blijft de bestaande invulling voor de verwarmingsaudit voor centrale stooktoestellen uit het **Stooktoestellenbesluit** behouden. Het besluit voorziet wel in analoge vrijstellingen als voor de airco-energiekeuring. In

voorkomend geval moet de verwarmingsaudit ook rekening houden met de typische of gemiddelde werkingsomstandigheden van het centrale stooktoestel.

Voor gecombineerde verwarmings- en ventilatiesystemen en andere verwarmingssystemen dan centrale stooktoestellen, wordt een beroep gedaan op art. 14 lid 3 van de EPBDIII om een **alternatieve aanpak** uit te werken. Vooraleer deze maatregelen worden toegepast, moet de gelijkwaardigheid van deze maatregelen worden aangetoond bij de Europese Commissie overeenkomstig de toepasselijke plannings- en rapportageverplichtingen.

Artikelsgewijze bespreking

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel stelt dat het besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie, hierna genoemd als “EPBDIII”

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van titel II van het VLAREM

Artikel 2

Dit artikel vervangt de definitie van “nominaal koelvermogen” in artikel 1.1.2 onder de definities “KOELINSTALLATIES”. De definitie wordt afgestemd op de formulering uit de EPBD. Het totale opgesteld koelvermogen, uitgedrukt in kW, wordt aangegeven door de fabrikant en maakt deel uit van de productinformatie.

Artikel 3

Dit artikel wijzigt artikel 5.16.3.3, §3, van titel II van het VLAREM en voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 15 EPBDIII.

Punt 1°

Dit punt vervangt punt 4° van artikel 5.16.3.3, §3, van titel II van het VLAREM. Wanneer een airconditioningsysteem gecombineerd is met een ventilatiesysteem, valt het voortaan ook onder de keuringsverplichting. De frequentie voor de verplichte airco-energiekeuring wordt opgenomen in titel II van het VLAREM en vereenvoudigd naar vijf jaar, ongeacht het nominaal vermogen. Een nieuw airconditioningsysteem of gecombineerd airconditionings- en ventilatiesysteem moet een eerste keer gekeurd worden binnen de 12 maanden na inbedrijfstelling.

De keuring omvat een beoordeling van het rendement en de dimensionering van het systeem vergeleken met de koelingsbehoeften van het gebouw. De verdere elementen waaruit de keuring bestaat zijn voortaan opgenomen in een bijlage bij titel II van het VLAREM. De minister bevoegd voor de energie kan de bijlage aanvullen of wijzigen.

Dit punt bepaalt tevens vrijstellingen op de keuringsverplichting in overeenstemming met artikel 15, lid 2 en lid 6 van de EPBDIII. De keuring is niet verplicht voor airconditioningsystemen die onder een energieprestatiecriteria of een contractuele regeling vallen waarin een overeengekomen niveau van energie-efficiëntieverbetering is vermeld, zoals energieprestatiecontracten, of die worden beheerd door een nutsbedrijf- of een netwerkexploitant en daarom aan prestatie-monitoringsmaatregelen aan de systeemzijde zijn onderworpen. In beide gevallen moet deze aanpak wel hetzelfde globale resultaat opleveren als de verplichte airco-energiekeuring. Ten slotte is de airco-energiekeuring ook niet verplicht voor niet-residentiële gebouwen met installaties

die conform art. 11.1/1.2 van het Energiedecreet zijn uitgerust met systemen voor gebouwautomatisering en -controle. Deze vrijstelling geldt ook voor niet-residentiële gebouwen met installaties met een nominaal vermogen van minder dan 290 kW, waarin systemen voor gebouwautomatisering-en controle zijn geïnstalleerd.

Punt 2°

Aan artikel 5.16.3.3, §3, van titel II van het VLAREM wordt een tweede lid toegevoegd. Deze bepaling vereist dat de aanpak voor airconditioningsystemen die onder een contractuele regeling vallen waarin een overeengekomen niveau van energie-efficiëntieverbetering is vermeld of die worden beheerd door een nutsbedrijf- of een netwerkexploitant hetzelfde globale resultaat moet opleveren al de airco-energiekeuring. De airconditioningsystemen moeten hierbij worden onderworpen aan een regelmatige beoordeling. De minister, bevoegd voor de energie, kan de nadere regels vaststellen om na te gaan of aan deze voorwaarde is voldaan.

Artikel 4

Dit artikel voegt in de bijlagen bij titel II van het VLAREM een bijlage 5.16.8 in. De bijlage bevat de elementen waaruit de keuring van airconditioningsystemen en gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen met een nominaal vermogen van meer dan 12 kW bestaat. De minister bevoegd voor de energie kan de bijlage wijzigen of aanvullen.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Stooktoestellenbesluit

Artikel 5

Dit artikel vervangt de definitie van 'verwarmingsauditrapport' in punt 35° van artikel 2 van het Stooktoestellenbesluit. De definitie wordt gewijzigd om te voldoen aan de gebruikte formulering in de EPBDIII. In voorkomend geval moet rekening worden gehouden met het vermogen van het centraal stooktoestel om zijn prestaties onder gemiddelde werkomstandigheden te optimaliseren.

Artikel 6

Dit artikel neemt paragraaf 3 van artikel 9 van het Stooktoestellenbesluit opnieuw op. Paragraaf 3 voorziet, in overeenstemming met artikel 14 lid 2 en lid 6 van de EPBDIII, in welbepaalde vrijstellingen voor het uitvoeren van de verwarmingsaudit. Zo is de verwarmingsaudit niet verplicht voor centrale stooktoestellen die onder een energieprestatie criterium of een contractuele regeling vallen waarin een overeengekomen niveau van energie-efficiëntieverbetering is vermeld, zoals energieprestatiecontracten. Hetzelfde geldt voor centrale stooktoestellen die worden beheerd door een nutsbedrijf- of een netwerkexploitant en daarom aan prestatie monitoringsmaatregelen aan de systeemzijde zijn onderworpen. In beide gevallen moet deze aanpak wel hetzelfde globale resultaat opleveren als de verplichte verwarmingsaudit. De centrale stooktoestellen moeten hierbij worden onderworpen aan een regelmatige beoordeling. De minister, bevoegd voor de energie, kan de nadere regels vaststellen om na te gaan of aan deze voorwaarde is voldaan.

Ten slotte is er ook een uitzondering voorzien voor niet-residentiële gebouwen met installaties die conform art. 11.1/1.2 van het Energiedecreet zijn uitgerust met systemen voor gebouwautomatisering en -controle. Deze uitzondering geldt ook voor niet-residentiële gebouwen met centrale stooktoestellen met een nominaal vermogen van minder dan 290 kW waarin systemen voor gebouwautomatisering-en controle zijn geïnstalleerd.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen aan het Milieuhandhavingsbesluit

Artikel 7

Dit artikel wijzigt het enig artikel van bijlage XXIII bij het Milieuhandhavingsbesluit. Met de wijzigingen aan VLAREL moet ook de lijst met milieu-inbreuken in bijlage XXIII bij het Milieuhandhavingsbesluit aangepast worden.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen aan het VLAREL

Artikel 8

Dit artikel wijzigt artikel 6 van het VLAREL. Door de wijzigingen van het toepassingsgebied van art. 5.16.3.3, §3, 4° van titel II van het VLAREM moeten ook de categorieën van erkenningen aangepast worden.

Artikel 9

Dit artikel vervangt in artikel 13/1, 3° van het VLAREL, de woorden “airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen” door de woorden “airconditioningsystemen of gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen met een nominaal vermogen”. Zo wordt dit artikel afgestemd op de wijzigingen aan art. 5.16.3.3, §3, 4° van titel II van het VLAREM door dit besluit.

Artikel 10

Dit artikel vervangt in artikel 24/1 van het VLAREL, de woorden “airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen” door de woorden “airconditioningsystemen of gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen met een nominaal vermogen”. Zo wordt dit artikel afgestemd op de wijzigingen aan art. 5.16.3.3, §3, 4°, van titel II van het VLAREM door dit besluit.

Artikel 11

Dit artikel vervangt in artikel 39/1, 3°, en tweede lid, van het VLAREL, de woorden “airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen” telkens door de woorden “airconditioningsystemen of gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen met een nominaal vermogen”. Zo wordt dit artikel afgestemd op de wijzigingen aan art. 5.16.3.3, §3, 4°, van titel II van het VLAREM door dit besluit.

Artikel 12

Dit artikel vervangt in artikel 43/4 van het VLAREL, de woorden “airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen” telkens door de woorden “airconditioningsystemen of gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen met een nominaal vermogen”. Zo wordt dit artikel afgestemd op de wijzigingen aan art. 5.16.3.3, §3, 4°, van titel II van het VLAREM door dit besluit.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 13

Dit artikel voorziet in de opheffing van het ministerieel besluit van 10 februari 2011 tot vastlegging van de frequentie en de elementen van de keuring van airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen van meer dan 12 kW in gebouwen. De bepalingen tot vastlegging van de frequentie werden opgenomen in artikel 5.16.3.3, §3, 4°, van titel II van het VLAREM en de elementen waaruit de keuring bestaat, zijn voortaan opgenomen in bijlage 5.16.8 van titel II van het VLAREM.

Artikel 14

Dit artikel stelt de klassieke slotbepaling vast.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR